

ції у боротьбі зі злочинністю, одним із яких є суцільна інформатизація її діяльності. Саме тому виникають численні питання, на які вітчизняна наука ще має відповісти. Досить актуальним є питання взаємодії органів і підрозділів в системі Національної поліції України на основі інформаційного забезпечення і підвищення таким чином ефективності роботи правоохоронного органу.

Використані джерела:

1. Стокороса Т.М. Інформатизація та інформаційне забезпечення: підходи до трактування понять. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. Випуск 18.9. с. 296-301.
2. Служба «102» як критерій оцінки роботи сучасної поліції. ВістіЛуг: [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://vistilug.com.ua/news/3028-sluzhba-102-yak-kriterii-otsinki-roboti-suchasnoi-politsii/> (дата звернення: 09.11.2019).

Русева А. - студентка 1 курсу юридичного факультету;
Гавриш О.С. – науковий керівник, старший викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

БУЛІНГ, ЯК ОДНА ІЗ ПРОБЛЕМ ХХІ СТОЛІТТЯ

В умовах сьогодення тема яка пов'язана з агресією та насильством, стає з кожним днем найбільш проблематичною та актуальною. Та, нажаль є місце, де ці слова звучать ледве не завжди. І територія, ця маленька модель суспільства, зветься школою. Діти та молодь є найбільш чутливими до змін, які відбуваються у сучасному соціумі. Коли раптом виявляється, що нове покоління на наш погляд стає більш жорстокішим та менш людським. Тому дорослі мусять чесно відповісти на запитання – що ж вони повинні були б, могли б, і досі не зробили, - щоб наші діти не стали такими?

Шкільне насильство завжди було однією із проблем освітнього середовища. В кожному класі, є дитина яка завжди стає для своїх однолітків так би мовити «козлом відпущення». Однак за останні 30 років психологи, вчені. педагоги б'ють тривогу - настільки частим, жорстоким, цинічним стає це явище, що призводить до важких психологічних наслідків. Британські вчені дали цьому явищу визначення “булінг” [1 - с.177]. Проблема шкільного насильства були описанні в закордонних статтях ще в 1905 р. Перші систематичні дослідження терміну булінг належать скандинавським вченим, серед яких: Д.Олвеус, А.Пікас, Е.Роланд, П.Хайнеманн. Згодом інтерес до цієї проблеми виник у Великобританії. Серед британських дослідників слід виділити: Д.Лейна, Е.Мунте. В.Ортон, Д.Таттума, [1с.177]

У США особливу увагу до булінгу почали виявляти на початку 90-х років ХХ ст. Одне із цих досліджень проводилося в 1993 році в штаті Південна Ка-

роліна, було опитано 1420 підлітків, їхніх батьків та опікунів щодо цькування на їхню адресу. Через 20 років медичне обстеження показало, що ті, хто раніше був жертвами переслідувань, частіше страждають на депресії, тривожні розлади, панічні атаки та агорафобії. Ініціатори переслідувань також увійшли у групу ризику, до того ж за чинником суїцидальних намірів [2 - с.216].

Якщо говорити за нашу країну, то проблема до кінця невивчена. Проте неможливо не зазначити такі роботи, як О.Барліт, А.Барліт О.Л.Глазман, А.Король, Л.Лушпай, та інших, хоча ці дослідження ґрунтуються на закордонних розробках теорії булінгу [1 - с.177].

Відповідно до думки більшості дослідників, булінг включає чотири головних компоненти:

- це агресивна й негативна поведінка;
- вона здійснюється регулярно;
- вона відбувається у стосунках, учасники яких мають неоднакову владу;
- ця поведінка є навмисною [2 - с. 217].

Тому можна зробити висновок, що боулінг - це агресивна поведінка щодо окремої особи або групи, з метою приниження, домінування, фізичного чи психологічного самоствердження. Розрізняється два типи булінгу фізичний і психологічний. У вигляді психологічного тиску (образи, приниження, погрози, ігнорування тощо) та фізичних знущань (удари, поштовхи, принизливий фізичний контакт, побиття та інше). Нерідко фізичний і психологічний тиск об'єднуються.

Явища булінгу, має свої вікові, гендерні та інші особливості. Більшість досліджень показує, що в межах 5-9 класів середньої школи кількість випадків булінгу сягає максимуму, а вже у старших класах – знижується [2с. 217]. Щодо молодших школярів, більш раннє пілотажне дослідження показує, що вже у 8 років діти вміють користуватися всіма засобами булінгу, але справжніми булерами є лише деякі з них. Згідно попередніх результатів найбільш поширеними формами булінгу для молодших школярів були вербальні знущання, на другому місці – фізичні знущання та моральне пригнічення, на останньому – заборони та ігнорування [2 - с.217].

Стосовно гендерного аспекту, то вчений та дослідник І.Кон, вказує що це більш поширене в середовищі хлопців. Це пов'язано не стільки з підвищеною агресивністю хлопчиків, скільки з особливостями хлоп'ячої нормативної культури, що помітно міняється з віком. Поняття як «крутість» і агресивність сприяють підвищенню статусу хлопчика в колі однолітків чоловічої статі, а потім і серед дівчат. Деякі дослідження показують, що більш напористі хлопчики мають більший успіх у дівчат, частіше мають побачення з ними. Стосовно протилежної статі, дівчата теж практикують булінг в реальному житті. Просто хлопчики й дівчата користуються різними формами булінгу. Якщо хлопчики частіше прибігають до фізичного булінгу (стусани, поштовхи й т.п.), то дівчата частіше користуються непрямими формами тиску (поширення слухів, виключення з кола спілкування тощо).

Булінг, тобто знущання дітей над дітьми, поширений в Америці, європейських та інших країнах (дослідження проводились в Норвегії, Англії, Ірландії, Нідерландах, Португалії, Австралії, Японії, Бразилії, Канаді), хоча згідно з дослідженнями, найчастіше він відбувається саме в американських школах. Так, наприклад, 86% дітей Сполучених Штатів у віці 12-15 років зазначили, що з них знущалися або дражнилися в школі. Австралійські дослідження показують, що 5-10% учнів залишаються вдома задля уникнення булінгу.

Згідно з результатами анкетування, проведеного Міністерством юстиції України, приблизно 67% українських дітей піддаються цькуванню, навіть не усвідомлюючи цього [3]. Якщо говорити за певні області нашої країни, то можна побачити такі показники: у Закарпатській області, половина опитаних школярів Київської області, і більше половини юних одеситів (45%) були свідками чи жертвами булінгу в школі. Серед чернівецьких школярів морального приниження хоч раз у житті зазнавали 48% учнів; фізичного кривдження – 27%; нападу з боку групи – 14%; пограбування – 12%; сексуальної загрози – 8% опитаних [1 - с. 178].

На запитання “Де, на Ваш погляд, підлітки найчастіше стикаються з проявами булінгу?” були отримані наступні відповіді: 11% респондентів вважають, що найчастіше підлітки зазнають насильства по дорозі до школи, 37% назвали місцем насильства вулицю біля школи, 42% - шкільний коридор, 5% шкільний туалет, 5% шкільну їдальню [1 - с. 178].

Отже, з вищесказаного можна зробити висновок, булінг – це специфічна форма агресивної поведінки, коли учень повторно чи постійно зазнає негативних дій з боку одного чи більше інших учнів. Виявлено, що булінг, за статистикою, є достатньо розповсюдженим явищем в шкільних підліткових колективах. Тому треба зазначити що роботу з запобіганням булінгу необхідно проводити не тільки з ймовірними булерами, а й зі спостерігачами (учнями та вчителями), адже часто діти не усвідомлюють, а дорослі не хочуть усвідомити всю серйозність і небезпеки булінгу.

Використані джерела:

1. Стремецька В.О., Алексеєнко Г.О. Булінг у підліткових шкільних колектива. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Випуск 31. С. 177-179
2. Абсаямова К.З., Луценко О.Л. Булінг у середовищі молодшої школи – соціально-психологічні й особистісні аспекти. Вісник Харківського національного університету №1046. Розділ: Соціальна психологія. 2013. С. 216-221
3. Безп'ятчук Ж. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі? BBC NEWS Україна. 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>